

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 30.09.2024

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.09.2024

Hallintosäännön muuttaminen KV

1523/00.01.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anu Valtavaara, p. 044 7161 416

Hallintopäällikkö Risto Uotila, p. 050 398 5501

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä

1. liitteenä olevat hallintosäännön tekstit, jotka tulevat voimaan 1.6.2025 alkaen ja
2. perusteluosan kohdassa 2 esitetyt periaatelinjaukset, joiden pohjalta laaditut hallintosäännön määräykset tuodaan päätettäväksi myöhemmin, ja jotka tulevat voimaan 1.6.2025.
3. liitteenä olevat luottamushenkilöiden palkkiosäännöt 1.6.2025 alkaen,
4. liitteenä olevat luottamushenkilöiden palkkiosäännöt 1.1.2025 alkaen, ja
5. liitteenä olevat kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt 1.1.2025 alkaen.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää, että uuden

luottamushenkilöorganisaation toimivuudesta toteutetaan välitarkastelu 1.6.2025 alkavan valtuustokauden puolivälissä."

Perusteluosa

Tausta

Hallintosäännön luottamustoimielinten organisaatiota koskeviin määräyksiin ehdotetaan muutoksia osana laajempaa uudistusta. Erityisesti toimielinten väliset tehtäväsiirrot sisältävät merkittäviä periaatteellisia linjauksia, joita ei vielä voida sisällyttää hallintosääntöön, ja jotka edellyttävät jatkovalmistelua. Toimielinorganisaation rakenne vaikuttaa myös siihen, millainen virkaorganisaatorakenne on tarkoituksenmukainen. Mahdollisista muutoksista neuvotellaan yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa. Esitys tehtävien jakautumisesta toimielinten ja viranhaltijoiden välillä tuodaan myöhemmin päätettäväksi kokonaisuutena.

1. Muutokset kaupungin luottamustoimihenkilöorganisaatioon

Toimielimet ja jäsenmäärät

Lahden kaupungin luottamushenkilötoimielimistä ja niiden jäsenmääristä määrätään hallintosäännön yleisten määräysten 2 §:ssä. Toimielimiin ehdotetaan muutoksia 1.6.2025 alkaen siten, että kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto ja konserni- ja tilajaosto sekä sivistyksen palvelualueen hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta lakkautetaan, ja elinvoiman palvelualueelle perustetaan uusi hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta.

2 § Luottamushenkilöorganisaatio

Kaupunkiorganisaatio jakautuu elinvoiman, sivistyksen, ja kaupunkiympäristön palvelualueisiin, konsernihallintoon sekä mahdollisiin taseyksikköihin.

<i>organisaatio</i>	<i>toimielin</i>	<i>jäsen- määrä</i>
konserni- hallinto	- kaupunginvaltuusto	59
	- tarkastuslautakunta	11
	- kaupunginhallitus	11
	- keskusvaalilautakunta	5
	- vaalilautakunnat	
	- vaalitoimikunnat	
elinvoiman palvelualue	- hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta	11
sivistyksen palvelualue	- sivistyslautakunta	11
	- Wellamo-opiston johtokunta	9
kaupunki- ympäristön palvelualue	- kaupunkiympäristölautakunta	11
	- rakennus- ja ympäristölupalautakunta	9
	- Lahden seudun jätelautakunta	13
	- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta	14

Toimielimien jäsenmäärät on esitetty yllä taulukossa.

Tarkastuslautakunnan jäsenten määrää vähennetään kolmestatoista

yhteentoista. Kaupunginhallitukseen, sivistyslautakuntaan ja

kaupunkiympäristölautakuntaan valitaan aiemman kymmenen jäsenen

sijasta yksitoista jäsentä. Hyvinvointi- ja elinvoimalautakunnan jäsenmäärä

on myös yksitoista. Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan jäsenmäärä

vähennetään kymmenestä yhdeksään. Muut jäsenmäärät pysyvät

ennellaan. Hallintosääntöön lisätään tarkennus, että edellä taulukossa

esitetyt jäsenmäärät sisältävät myös toimielinten puheenjohtajat.

Jäsenmäärät muutetaan parittomiksi, jotta äänet eivät yksittäisten

kokousasioiden käsittelyssä äänestettäessä mene tasan. Ratkaisu parantaa

päätöksenteon demokraattisuutta.

Puheenjohtajamallin käyttöönotto

Kuntalain 31 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan valtuustolla on mahdollisuus päättää, että kaupunginhallituksen jäseniä voidaan valita lautakuntien tai valiokuntien puheenjohtajiksi (ns. puheenjohtajamalli). Nyt esitettävässä mallissa kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat toimivat kolmen keskeisen lautakunnan puheenjohtajina. Tämä parantaa tiedonkulkua ja yhteistyötä kaupunginhallituksen ja lautakuntien välillä.

Puheenjohtajamallin selkeyttämiseksi keskeisimmät toimielinten puheenjohtajistoja koskevat säännökset kootaan hallintosäännön yleisten määräysten 2 §:ään, ja puheenjohtajiston jäsenmääriä koskevat säännökset poistetaan toimielimiä koskevista erillissäännöistä. Puheenjohtajien tehtäviä koskevat ja muut määräykset säilytetään erillissäännöissä. Hallintosäännön yleisten määräysten 2 §:ään lisätään seuraava määräys:

Kaupunginvaltuustolle valitaan puheenjohtaja ja kaksi tai kolme varapuheenjohtajaa. Kaupunginhallitukselle valitaan puheenjohtaja, jonka tehtävä on kokoaikainen ja kolme varapuheenjohtajaa, joiden tehtävät ovat puolipäiväisiä. Kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat toimivat hyvinvointi- ja elinvoima-, sivistys- sekä kaupunkiympäristölautakuntien puheenjohtajina. Hyvinvointi- ja elinvoima-, sivistys- sekä kaupunkiympäristölautakuntiin valitaan kuhunkin yksi varapuheenjohtaja. Muihin lautakuntiin valitaan puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja.

Vähintään puolet lautakuntien varsinaisista jäsenistä, mukaan lukien puheenjohtajisto, tulee olla varsinaisia valtuutettuja tai valtuustoryhmään kuuluvia kaupunginvaltuuston esityslistan saavia varavaltuutettuja. Muut jäsenet voivat olla vaaleissa kannatusta saaneita muita henkilöitä.

Kaupunginhallituksen edustus lautakunnissa

Koska kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat toimivat hyvinvointi- ja elinvoima-, sivistys- sekä kaupunkiympäristölautakuntien puheenjohtajina,

kaupunginhallitus ei enää määrää erillistä edustajaansa näihin lautakuntiin. Kaupunginhallitus määrää edelleen edustajansa osallistumaan puhe- ja läsnäolo-oikeudella seudullisiin joukkoliikennelautakunnan ja jätelautakunnan kokouksiin.

2. Periaatelinjaukset, joista säädetään tarkemmin jatkovalmistelussa

Seuraavat toimielinten tehtävien siirtoa koskevat periaatelinjaukset tulevat ohjaamaan hallintosäännön muuttamisen jatkovalmistelua. Varsinaiset hallintosääntökirjaukset tuoda päätöksentekoon loppuvuodesta 2024.

Lakkautettavan elinvoima- ja työllisyysjaoston tehtävät (kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueita koskevien erillissääntöjen 3 § ja toimivalta- ja toimivaltataulukko sekä muita määräyksiä) siirretään strategisten eli laaja-alaisten ja linjaavien asioiden osalta kaupunginhallitukselle ja muiden asioiden osalta perustettavalle hyvinvointi- ja elinvoimalautakunnalle.

Lakkautettavan konserni- ja tilajaoston tehtävät (kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueita koskevien erillissääntöjen 4 § ja toimivalta- ja toimivaltataulukko sekä muita määräyksiä) siirretään kaupunginhallitukselle. Tehtäviä voidaan siirtää myös muille lautakunnille, mikäli se asian jatkovalmistelussa todetaan tarkoituksenmukaiseksi, kuitenkin niin, että kaupunginhallitukselle jäävät strategiset konserni- ja tila-asiat. Konserniasioiden poliittinen vetovastuu on kaupunginhallituksen sillä varapuheenjohtajalla, jonka vetovastuulla on kaupunkiympäristölautakunta.

Kaupunginhallitus tulee käsittelemään jaostoilta sille siirtyviä strategisia asioita omana näihin asioihin keskittyvänä kokouspäivänään

Lakkautettavan hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan tehtävät (sivistyksen palvelualueita koskevien erillissäntöjen 3 § ja toimivaltataulukko sekä muita määräyksiä) siirretään muille toimielimille. Tehtävien siirtoa koskevaa tarkastelua jatketaan tarkoituksenmukaisen toimielinten välisen työnjaon saavuttamiseksi. Kaupunginhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltarajoja täsmennetään erillissäntöjen teksteissä ja toimivaltataulukoissa hallintosäännön myöhemmässä muutosvaiheessa.

3. Muutokset luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskeviin erillissäntöihin

Nykyiset luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevat erillissäännöt (jatkossa palkkiosääntö) ovat olleet voimassa vuodesta 2016 alkaen. Nyt esitettävässä palkkioiden tarkastuksessa on huomioitu yleisen kustannustason nousu edellisen tarkistuksen jälkeen sekä vertailu muiden vastaavan kokoisten kaupunkien palkkioiden nykyiseen tasoon.

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä tarkastuslautakunnan kokouspalkkioita korotetaan 170 euroon (nyk. 150€) ja lautakuntien kokouspalkkioita 140 euroon (nyk. 120€) 1.6.2025 alkaen. Muiden toimikuntien ja johtokuntien kokouspalkkioita ei koroteta (nyk. 120€).

2 § Kokouspalkkiot

Kaupungin toimielinten ja niiden jaostojen kokouksista suoritetaan seuraavat kokouspalkkiot:

1. Kaupunginvaltuusto ja sen valiokunnat, kaupunginhallitus sekä tarkastuslautakunta 170 €

2.		
Lautakunnat:		
keskusvaalilautakunta,		
hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta,		
sivistyslautakunta,		
kaupunkiympäristölautakunta,		
rakennus- ja ympäristölupalautakunta,		
Lahden seudun jätelautakunta,		
Lahden seudun joukkoliikennelautakunta,		
vaalilautakunta		140 €
3.		
Muut johtokunnat ja toimikunnat		
johtokunnat		
toimikunnat		120 €

Valtuuston puheenjohtajan vuosipalkkiota korotetaan 9 000 euroon (nyk. 7 200€).

Kokopäiväisen kaupunginhallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio 60 000 euroa pysyy ennallaan. Kaupunginhallituksen varapuheenjohtajille maksetaan vuosipalkkio, joka on puolet kaupunginhallituksen puheenjohtajan palkkiosta eli 30 000 euroa.

Resurssoidut puheenjohtajat eli kaupunginhallituksen puheenjohtajisto saavat vuosipalkkioidensa lisäksi kokouspalkkiot yksinkertaisina, eli puheenjohtajana toimimisesta ei suoriteta palkkion korotusta 50 prosentilla kuten palkkiosäännön 2 §:ssä muuten määrätään.

Valtuustoryhmän puheenjohtajalle maksettavaa palkkiota korotetaan 135 euroon per valtuutettu vuodessa (nyk. 120€/valtuutettu/vuosi).

Valtuustoryhmille maksettavaa tukea linjataan korotettavan 1 100 euroon per valtuutettu vuodessa (nyk. 1 000€/valtuutettu/vuosi).

Kaupunginhallituksen 6.3.2023 tekemän päätöksen § 75 "Valtuustoryhmien

toiminnan tukemisen periaatteet" mukaan vuosittaisen tuen määrästä päätetään talousarvion yhteydessä.

Luottamustoimipalkkioiden korotus aiheuttaa kustannusten nousua, jota tasapainotetaan tarkastelemalla kokouksien, seminaarien ja iltakoulujen määrää, jota kalenteroidaan pienemmäksi. Periaatelinjausta noudatetaan mahdollisuuksien mukaan jo kevään 2025 kokousaikataulujen suunnittelussa.

Jotta palkkiot seuraisivat jatkossa normaalia kustannuskehitystä, palkkiosääntöön lisätään uusi 11 §, jonka mukaan palkkiot sidotaan yleiseen ansiotasoindeksiin vuoden 2027 alusta alkaen ja pyöritykset tehdään lähimpään täyteen euroon. Indeksien mukainen tarkastus palkkioihin tehdään tämän jälkeen kahden vuoden välein eli valtuuston toimikauden puolivälissä ja lopussa (toukokuu), siten että tarkastetut palkkiot tulevat voimaan seuraavana syksynä (syksy 2027, syksy 2029 seuraavan valtuuston aloittaessa).

11 § Palkkioiden taso

Palkkiot sidotaan yleiseen ansiotasoindeksiin vuoden 2027 alusta alkaen ja pyöritykset tehdään lähimpään täyteen euroon. Indeksien mukainen tarkastus palkkioihin tehdään kahden vuoden välein valtuuston toimikauden puolivälissä ja lopussa.

4. Muutokset vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien palkkioihin

Oikeusministeriö on ohjekirjeessään VN/17690/2024 suositellut, että kunnan on syytä ylläpitää vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenen sekä vaalitoimitsijan tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtävästä maksettava palkkio vastaa tehtävän vaativuutta. Yleinen kustannustason nousu ja inflaatio ja muihin kaupunkeihin tehty vertailu

huomioiden vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien palkkioita esitetään muutettavaksi 1.1.2025 alkaen siten, että vaalilautakuntien ja -toimikuntien puheenjohtajien palkkiota korotetaan 400 euroon (nyk. 275€), vaalilautakuntien ja -toimikuntien varapuheenjohtajien palkkiota korotetaan 350 euroon (nyk. 200€) ja vaalilautakuntien ja -toimikuntien jäsenen sekä varajäsenen palkkiota korotetaan 300 euroon (nyk. 200€). Uudet palkkiot olisivat voimassa kevään 2025 kunta- ja aluevaalien aikana.

Luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevien erillissääntöjen 5 §:

5 § Vaalilautakuntien palkkiot

Keskusvaalilautakunnan jäsenelle ääntenlaskentakokouksesta sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle suoritetaan kultakin toimituspäivältä seuraavat suuruiset palkkiot, joihin sisältyy korvaus vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatehtävästä

vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtaja	400 €
vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varapuheenjohtaja	350 €
vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsen ja varajäsen	300 €

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan ja jäsenen sekä kotiäänestystä toimittavan vaalitoimikunnan jäsenen osalta ei enää määrätä hallintosäännössä erikseen, vaan heihin sovelletaan mitä vaalilautakuntien ja -toimikuntien puheenjohtajista, varapuheenjohtajista, jäsenistä ja varajäsenistä määrätään.

Kustannusten nousua tasapainotetaan sillä, että äänestysalueita on vähennetty 31:stä 23:een. Palkkioiden korotuksen ja vaalilautakuntien määrän vähentämisen jälkeen kustannukset kasvavat noin 14 150 euroa aiempaan nähden.

5. Lisäys kaupunginvaltuustoa koskeviin sääntöihin: talousarviovaikutteista valtuustoaloite

Useilla valtuustoaloitteilla on toteutettaessa vaikutuksia talousarvioon. Kannatettava valtuustoaloite saattaa jäädä vailla toteutusta, koska sille ei ole varattu määrärahaa. Tästä syystä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, että sellaiset valtuustoaloitteet joiden toteuttamisella olisi vaikutusta talousarvioon, tuodaan kokonaisuutena arvioitavaksi talousarvioprosessin yhteydessä. Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskeviin sääntöihin esitetään lisättäväksi uusi 9a §:

9 a § Talousarviovaikutteinen aloite

Valtuutetun aloite, joka koskee määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon, on talousarviovaikutteinen aloite. Vuosittain toukokuun loppuun mennessä saapuneiden talousarviovaikutteisten aloitteiden toteuttamismahdollisuudet arvioidaan talousarviovalmistelun yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle vastauksen toteutukseen etenevistä talousarviovaikutteisista aloitteista talousarviosta päätettäessä.

Valtuutetun suositellaan jo aloitetta tehdessään toteavan, että aloite koskee määrärahan ottamista seuraavalle vuodelle ja että aloite tulee käsitellä talousarvioprosessin yhteydessä.

Lautakunnat tekevät palvelualueen kehukseen liittyvän talousarvioseminaarin yhteydessä linjaukset kannatettavista aloitteista. Toteutettavat aloitteet käydään läpi palvelualueen syksyn talousarvioseminaarin yhteydessä ja ne esitetään palvelualueen talousarvioesityksessä.

Jatkovalmistelu

Toimielinten välistä tehtäväjako ja viranhaltijoiden toimivaltaa tullaan tarkentamaan seuraavassa hallintosäännön muutosvaiheessa loppuvuodesta 2024. Elinvoiman palvelualueelle laaditaan omat erillissäännöt ja toimivaltataulukko irrottamalla ne "kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueetta koskevista erillissäännöistä". Elinvoiman palvelualueen tehtäviä tarkennetaan huomioiden erityisesti työllisyyspalvelujen siirrosta valtiolta kaupungille 1.1.2025 aiheutuva säädöstarve. Samaan aikaan astuvat voimaan myös rakentamislain muutokset, jotka edellyttävät muutoksia kaupunkiympäristön palvelualueen erillissääntöihin.

Hallintosäännön muutosehdotuksen hyväksymisen jälkeen tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi päivitykset konserniohjeen hallituspaikkoja ja palkkioita koskeviin linjauksiin. Konserniyhtiöiden hallituspaikkojen lukumäärä palautetaan vastaamaan pääosin valtuustokauden 2017—2021 lukumäärää kuitenkin siten, että jäsenmäärä on yhdeksän (Lahti Energia), seitsemän tai viisi sisältäen strategisiin konserniyhtiöihin valittavat kaksi ns. ulkopuolista hallituksen jäsentä. Mikäli yhtiöön valitaan kaksi ns. ulkopuolista hallituksen jäsentä, heidän tulee edustaa keskenään vastakkaisia sukupuolia. Konserniohjeen kokouspalkkiota tarkistetaan. Lisäksi viranhaltijoiden palkkiosäännön päivitys tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi samojen periaatteellisten linjausten mukaisesti kuin tässä esitetyt muutosehdotukset.

Muutoksenhaku

Kh: Muutoksenhakukielto

Kv: Kunnallisvalitus

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 30.09.2024

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: Muutosten julkaisu säädöskokoelmassa luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevien erillissääntöjen 5 §:än ja kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 a §:n osalta 1.1.2025, päätöksen ote Provincia/luottamustoimipalkkiot